

Università per Stranieri di Perugia

BIBLIOTECA PALAZZO GALLENGA

PROGETTO DI CONSERVAZIONE E VALORIZZAZIONE
DEI TESTI ANTICHI DEL FONDO GALLENGA STUART

info:

Paola Attanasio
Biblioteca Palazzo Gallenga
Piazza Fortebraccio, 4
06123 Perugia
paola.attanasio@unistrapg.it
tel. 075.5746704

Gregorius IX, papa ; Bernardo : da Parma

*In nomine sanctae trinitatis amen. Compilatio decretalium
Gregorij 9.*

Publicazione: (...impressus venetijs: impensa ac diligentia Thome
de blauis de alexandria, 1486. die xxij. decembris)

Descrizione fisica: [420] c. ; 4°

Note: Riferimenti: ISTC ig00463000; IGI 4464; BMC V 318;
GW 11476

Titolo proprio a c. a2r. preceduto da pia invocazione

Incipit stampato in rosso a c. a2r.

Carte num. in antico al margine superiore dove
sono inseriti i titoli correnti indicati in
tre carte in pergamena ms. aggiunte in fine

Con la glossa di Bernardo da Parma

La data di stampa figura sul colophon a c. cc11v.

Testo stampato in rosso e nero ; got.

Spazi riservati per iniziali xilogr. in rosso e blu

Segn.: a-z8, &8, [cum]8, rum8, A-Z8, aa-bb8 cc12

Marca in rosso a c. cc12r.

Titolo dell'opera: Corpus iuris canonici. Decretales
Gregorij 9.

Legatura coeva con nervi; dorso rovinato con titoli in oro

Tit. ms sul taglio davanti e sul taglio di piede

Impronta: dehi i-i- itj. nutu (C) 1486 (R)

Marca: Marca in rosso con iniziali T A

Di seguito alcune immagini significative del testo

CORPVS
IVRIS
CANON
TOMIII

Decretales :-

Gregorius. In huius libri principio quos precipue sunt prenotata. v. q. sit iustitia: q. ma. q. utilitas: cui prius philosophia supponat: q. modus age di: q. q. libri titulus: q. merito dñi gregori i hac pini compilatione fuit diuersas constitutiones et dicit

talea eplā p̄decet
soy suoy i diuersa
diplāas volumina
seu cōpilaciones q̄
difficultatē studē/
tib⁹ igerebāt: i vna
ppilationē refecit
supfluit ad utilita
tē legētiū ac studē
tiū reducē. put in
eiusdē dñi grego
rij cōsone euidētī
dclarat. Satiā i
Bope s̄ ip̄e p̄tōes
et d̄cretales eplē s̄
singlis titulis col
locare. Utilitas ē
vt hie lectis et itel
lecti sciam⁹ discer
nere int equum et
iniquū et vnicuiqz
reddē qd suū ē: et i
b iusticia p̄sistit: vt
isti. d̄ iusti. et iu. in
pn. et xij. q. ij. cū de
uonillimā. Suppo
nit ethice. i. mōali

**In nomine sancte trinitatis
amen. Cōpilatio decretalium
gregori. ij.**

Gregorius ep̄s
seruus seruoꝝ
dei dilectis fili
is doctoribus et
scholaribus vni

uersis bononie commozanti
bus salutem et apostolicā be
nedictionem.
Rex pacificus pia mise
ratōe disposuit sibi sub
ditos suos pudicos pacificos
et modestos: s̄ effrenata cu
piditas sui prodiga pacis e
mula mater litium materia

tionē nō tollit ex cōcōcō: si aliq̄ scholares vlt magri essent ex
cōicati tpe publicatiōis. j. d̄ sen. ex. si aliq̄. vbi de hoc. ber.
Rex. alibi appellat impator. xi. q. ij. iulianus.
Rex pacificus. q. vt pacē docē venit in mundū. xxij. q. i.
nisi bella: regnū in eius n̄ ē de hoc mūdo. c. ca. q. ij. s̄. i. ber.
Rex disposuit. i. p̄ prudentiā et p̄destinationē non necessita
te: q. valis ire et. xxij. q. iij. nabuchodonosor. d̄ pe. di. iij. sic
itaqz. et in precedentibus et sequentibus. s̄.
Rex subditos. qui si etiā peccant coram dño
dicunt peccare: de pe. di. i. et venit. q. etiam si peccant: nihilo
minus saluabunt: de pe. di. iij. s̄. sic itaqz. Contra primū di
ctum est: de pe. di. iij. s̄. hanc societatem.
Rex pudicos. i. castos: sic et ipator subditos suos castitate ser
uare hortat. vñ d̄ castitas sola ē q̄ cū fiducia possibilis ē deo
aias p̄ntare: in aut. de lenonib⁹. s̄. sancm⁹. coll. ij. q̄ suaderi
pōt: ipari nō pōt. xxij. q. i. integritas. vñ debem⁹ esse pudici
qz ipudic⁹ ocul⁹ ipudici cordis ē nūcians. xxij. q. v. nec solo.
Rex pacificos. i. paci studentes. vñ etiam d̄: beati pacifici
qm̄ filij dei vocabunt. xxij. q. i. noli.
Rex modestos. i. tēpatos qz qlibz d̄z h̄ie i se tēpantiā: vt sci
at suā misericordiā et rigore: vlt vtrūqz. xlv. di. disciplina. b.
Rex cupiditas. q̄ ē radix oīz maloz. xlvij. di. bonoz: in aut.
vt iudices sine quoq̄ iustitragio. s̄. cogitatio. coll. ij. et hoc idēz
inuit. d̄ pe. di. ij. s̄. qz radix oīz. post illū. s̄. ex p̄missis. ber.
Rex prodiga. qz nō solū rex: sed et fame qz pdigus est: vt ha
bef. C. de his qui pe. no. l. i. in fi. de ac. c. plator excessus. et tal
crudelis ē: qz famā suā negligit. xij. q. i. nolo. et he: qz oīs etas
ab adolecētia p̄na est ad malū. xij. q. i. oīs etas. et oīs creatu
ra sub vicio est: d̄ pe. di. ij. s̄. caritas ad fi. et humana natura
quodāmodo labit ad d̄licita: i. aut. de monachis. s̄. sigs igit col.
i. et p̄liuus est hoīz curā ad voluptatē: et nā est imitatrix

Rex filijs. b̄ dicit filijs: qz solūmodo p̄ntarbas archi
ep̄scopos et ep̄os fratres appellat: oēs alios filios. j. de

cri. fal. q̄ graui.

Rex bononie commozantib⁹. et ita nō in castis: qm̄ si i castis
studēt: b̄nficia ex privilegio sibi p̄cessa occasione studij h̄ie n̄
debēt. i. de cle. nō resi. tue fraternitatis. p̄beterea ex quo die
bononie: nō v̄t qz alijs mutant alibi studentib⁹: et sic non te
nent recipe hac ppilatiō
ne: qz iſe pape nō exten
dunt ad alios qz ad eos
qbus mittunt: vel q cōn
nent in eis: ar. j. d̄ of. de
le. p. r. g. r. c. gratuz. r. c.
cu3 oliz. Sed nō est ita
oēs. n. tenent ad obſua
tionē hui⁹ ppilatiōis: s̄
p̄pter studij qd ē bono
nie cōius et gn̄alius p̄ci
pue in vtroqz iure: et ibi
q̄si de oibus p̄ibus mū
di sunt studētes: nō poti
us bononie dirigunt: et
ita oēs tenent hac ppila
tionē obſuare: q̄ nec pos
sent nec debēt singuloꝝ
aurib⁹ intimari. xvi. di.
qd dicitis. et. j. d̄ pos. pla.
ad hec. et p̄tō p̄ncipis
post duos menses a tpe
publicatiōis oēs altrin
git: in aut. vt fac. noue
p̄sti. circa pn. coll. v. r. j.
de sen. excōi. nouerit.

Rex salutē. p̄talē saluta

Quod latenter pot poni casus p.l. ff. qd vi aut clam. l. i. circa prin. z in seruitio p'stito plato per vim a subdito. hoc. n. in futuz non parit p'udiciu. xi. q. iij. q. cognouimus.

Ber vim. que per vim suae p metu sunt: q cadere posset inconstantem virum: cum de hoc consisterit: reuocantur. s. d. bis que vi metusue. ca. fi. ad audientias. s. hoc plene dicitur i. c. abbas. r. ff. quod me. ca. l. i. z. l. metu. s. sed qd p'teror.

Quam i preplatione q'stionibus. ff. de q' sti. l. i. z. C. eo. ti. milites. qd si fiat appellari pot. ij. q. vj. non solent. ver. ante sententiam. h' itelli genulla p'sumptioe p'cedente. ar. s. v. q. v. illi. g. vbi de hoc.

Quod multoties. s. de p. c. i. z. vj. q. i. imitare. z. i. q. i. reperit tur. arg. s. de iudice. ita quouidam.

In sacratis. siue sit homo siue ager: qui illa aufert z inuadit: sacrilegiu' p'mittit. xij. q. ij. nulli liceat. z tanq' sacrilegus iudicari debet: vt. e. ca. z q'ti. ea p'edia. z per ecclesiaz debet indicari. s. de fo. compe. conquestus.

Episcopis. si ius publicum offendunt: quod consistit i sacratis z sacerdotibus. l. di. ius publicum.

Quod si er timore. l. serui. qm filialis timor: bonus e: z pot' introducere charitate: de pe. di. ij. sicut fidei introducit filium. vnde q' timore pene seruit non amore iusticie: no' ducit spiritum dei. vii. d. timor no' est in charitate. l. serui. xliij. q. vj. s. er bis. qz p'fecta charitas foras mittit timore: vt in eo. s. d. i.

Iam no' facit. ar. qd no' di' factuz qd legitime non fit. xxiij. q. i. pudenda. z. xxiij. q. ij. faciat h' d. ar. s. de iurepa. qd autē z. s. de regula. ad nostrā. Item b'ea hic ar. q' qui inuitus seruit: et rez z meritū perdit: iō indignus premio fit. xxiij. q. vj. s. er bis. verus p'n. z talis obedientia vel nulla vel minima est. viij. q. i. sciendum. s' per p'rium qui inuitus offendit: non est ei iputandū: ar. ff. de bo. li. g. cum maior. s. si libertus. z. ff. fami. her. qui erat beres. idem est z si clericus inuitus serat testimonium p' ecclesiam suam qd ei non sit iputanduz: sec' si sponte aduocet contra ipsam. s. de postulan. c. vlti.

Escat. in vno. l. p'cepto legis: vñ scriptum est: g totam legem seruauerit: offendat aut in vno. l. mortali peccato fact' est oium reus quo ad vna' eternam: qz p'ter illud soluz dam nabitur: qz omnis virtus detrimentū patitur ab vno vito: s' pe. di. v. delendū. dum. n. in vno pcto p'suerat oia bona perdit: vt ibi. vel in vno. l. in vna v'ute cū virtus ejicit: tūc vitiū nascit'. xxiij. q. i. cū renunciat. vel in vno. l. in charitate: sine qua nemo saluat. vñ apostolus: z si tradidero corpus meum ita vt ardea' charitate aut non habeā: nihil mihi p'dest: s' pe. di. iij. si quis. ad fi. di. sic et in teste qui aliqd adicit: de suo totum testimoniu' partis mendacio decolorat. iij. q. ix. pura. si s' p'le. di. ij. nō l3. nō o3. z. xi. di. si ad scripturas sacras.

Quod si pastor nescit. qz pastor seu p'latus ingre z conigere d3 subditoz excessus: als sanguis eoz de platoz

manib' regeret. s. de off. oz. irrefragabili. l. r'ho. cum p'cor. l. i. positus. z sic non habebit excusationem. pastor enim q' tacet p'terit vi. rliij. dist. si rector. l. i. pastor em eni zc. lxxij. dist. erro: qz non pot' vti p' defensione sua s' bo apl: munde sunt manus mee a sanguine zc. rliij. di. ephejs. vñ z ta les deponi debent pp' negligentiam. lxxri. dist. d'ni. z. i. q. i. s. ecce cū honoris. Itē pastor tene tur d' custodia. ff. loca. g. mercedem. xxiij. q. iij. tres p'lo nas. z si dicatur q' dolo ei' perijt z ipe neq'it: ipi' cumbit p'batio: ipi' rōe officij sui d'beat custodia d'z. s. d' of. archi. ea q. z si die amissam ouem p'bet ille dolum ab/ fuisse: sicut argen tarius p'bare d3 se amississe rōnem ca su ruina vel incen dio. ff. de eden. fi. q's ex argentarijs.

Ceptum aliter q' debeat facit z ideo iam non facit. Idem in libro de penitentia

Est peccator: quia offendens in vno: factus est oium reus. Gregorius in registro.

Quod si quis causet: z infra. Nō potest esse pastoris excusatio si lupus oues comedit: z pastor nescit.

Ucius tertius. Adignum est: z a romana ecclesie consuetudie alienum: vt pzo spiritalibus facere quis homagium' com pellatur.

Idem in custode carceris. ff. de custo. z ex lib. r. l. vlt. z idē i deposito. s. d' depo. bōa fides. cum suis p'cor.

Adignum. alienus ergo z a consuetudine aliaz ecclesiaz d3 esse alienus: qz qd romana ecclesia pbat vel reprobat z alie ecclesie hoc idem facere debet cum ab ipsa suam habeant institutionem z auctatem ri. di. consequens. z. c. nolite.

Homagium. l. sacramentum fidelitatis qd pzo ali quo spiritali facere quis non debet: cum illud sit si moniacum. s. de sumo. ex diligenti. alioquin cleric' re netur facere prelato suo obedientiam: z in casib' debz iuramentum facere de obedientia sine etiam de fidelitate post receptam administrationem. s. de iureiuran. nullus. xxiij. dist. quanqz. z. s. de ma. z obe. dilecti filij. z s. de iureiuran. ego. h. z. s. de priuile. antiqua. als eni nullum iuramentum nulla pactio vel obligatio illicita in spiritalibus debet interuenire: si steruierit: nul lam obligationem de iure vel de facto inducit: supra s' pac. pactiones.

Nota decretalium cōpilatio Gregorij. ix. impressa The nensis impensa atqz diligentia Thome de blagis de alexandria scilicet explicit. Anno salutis christiane milleimo. cccc. lxxvj. die. xij. de edus. Innocentio octauo pontifice maximo. Augustino barbarico scilicet venetorum duce.

S I N T

Registrum chartarum huius decretalis.

a	n	2	3	4
primū vacat In nomine De summa lo penam	grave ge. probat Cle. per tuas propter qd o podesse nō eodem ar di. dictorum q' intentio	idem parificā. soluendo Iurgantium ris intimasti	dam' quatēus ab. eis erigat quod per cōsue. occasione	monio inter rit vt causam taberna per. modum accu.
b	o	2	3	5
et absqz rarū dili. vocatio de priorū	firmandaz gationis suspitiones integrum	De appellationib' appellauerit notozius ap. dendum q'	ingressu bin ordinem predictus vir repmittat	Idem Accusatum fiarent alensum noscantur tradicentibus
c	p	2	3	2
salarius trauerit ad procuratorum cedatis	inquiratis stolico iudi. in domibus esset cogeretis	et insinuatione tio dormitalse dozē si ecclia vero non	molestie p. de mona. mant offen. constitutus	igitur abolere tur in quo quanto galli. quium retinere
d	q	2	3	2
subijci nē postu. nomē z tutis ro.	postulant curator talis tatio peruenire	de cōfirmatione p'ionem pro ozandam vero quibus festi	ad inopiam illius saluum tuti sub er litteris	neglexerit fisi manifeste fuerit reconci. ne homini
e	r	2	3	3
dignaremur destinarunt legatum a cardina.	cum dilectus tutionem z ipsi petitozium	cum dilectus eo mandatum ad hec licet ci. statuta	uertatur flegma quod siquis puerum ale vero	z illum one tua pecunia dctinetis
f	f	2	3	3
venerabilem cetero ceteris Illa dralis	tradiationem z infra niuit vt quibus eadem	cum percussio archa aliaruz non diu ad ap. se.	multa sunt quatenus cle. postmodum non est vobis	memoziatum Siquis eps Idem bisun. temeritatem
g	t	2	3	3
enī confi. tractatum ta non tualia ea	de probationibus dicandum l3 nonnulli .t. p'efate	quingagesimo z infra niuit vt quibus eadem	Semel consenserit viro legitimo interdicatur facto contra.	de noui opis tate vilescat sane z. j. lozozum iotres.
h	r	2	3	3
cuīpe ce. ab eorum maxime si damus quatenus	licet vniuers. onē violentam mauerit q' ratoribus	vel quolibet sol. deberent compellatis lo nozicē.	cardinalem tino qui nenda est ei. confederatione	ans ab in autem postu. sib' p'cripts lis monct.
i	p	2	3	3
opportunitate oleo pietatis caput effūdatur	adhiberi ecclesiastica volumus z etiam haberi	esse relictum tris testatozis voluntatem sui tertiam	us diceretur faciens ad legitime geniti. exponeret	etiam ex cōica. qz consueuit Significauit clerici
k	q	2	3	3
ergo propter quālibet in p'efatu ar di. gantur que	regino arefo noctis desinat tozem ad onis occasione	precognouerit fastica alici dare nobis vel	ramentum nocentes rimus ref. q' aucte	contingit tas postu. confiterit pter violentam fous est in his que
l	m	2	3	3
coyendi ne ministerium dilectus filius p'uidicandum				

Finis laus deo.